

#PomagamyPszczołomBezLipy

PSOR

Polskie Stowarzyszenie
Ochrony Roślin

Kodeks dobrej współpracy rolników i pszczelarzy

na rzecz owadów
zapyłających

Po stronie
roślin

Pszczoły, trzmiele oraz inne owady pełnią jedną z najważniejszych funkcji na świecie - zapylają rośliny. Ich nieprzerwana praca nie tylko dostarcza pokarm dzikim zwierzętom, zapewniając stabilność ekosystemu, ale także wpływa na wzrost wielkości i jakości plonów.

Okolo 78% wszystkich gatunków roślin na świecie jest owadopylna, a plon wielu gatunków uprawnych jest niemal całkowicie zależny od zapyle-
nia przez pszczoły. W Polsce najważniejszym zapylaczem roślin jest pszczoła
miodna, która zapyla 15 gatunków drzew owocowych i krzewów, okolo
60 gatunków warzyw oraz 50 gatunków polowych roślin uprawnych.
Pszczoła miodna pracująca na danej uprawie to gwarancja wyższego plonu
np. **rzepaku (do 30%), jabłoni (do 90%), agrestu (do 70%) lub truskaw-
ki (do 20%)**. Obecność owadopylnych upraw w pobliżu pasieki to także
korzyści dla pszczelarza. Gwarantują one dogodny warunk do zbierania
przez pszczoły wysokowartościowego nektaru i pyłku, a to pozwala na
wzrost produkcji miodu.

Owady zapylające, w tym pszczoła miodna, są ważnym elementem krajobra-
zu rolniczego, a ich różnorodność biologiczna zapewnia stabilność tego eko-
systemu.

Dobrostan zapylaczy jest więc wspólnym celem nas wszystkich, a szcze-
gólną rolę w jego realizacji pełnią pszczelarze i rolnicy. To ich współpraca jest
kluczem do budowy odpowiedzialnego, zrównoważonego rolnictwa. Ograni-
czone zasoby Ziemi oraz rosnące zapotrzebowanie na żywność to wyzwania,
którym musi sprostać nowoczesne rolnictwo. Stosując zasady dobrej prakty-
ki w ochronie roślin, każdy rolnik skutecznie zbliża się do zrównoważonej pro-
dukcji żywności w swoim gospodarstwie oraz ochrony bioróżnorodności.

Pszczoły padają ofiarą wielu niekorzystnych zjawisk, np. obecności szkodników i patogenów, utraty siedlisk oraz niedochowania prawidłowych praktyk rolniczych i pszczelarskich. Bliska partnerska współpraca pszczelarzy z rolnikami ogranicza czynniki ryzyka zagrażające pszczołom.

JAK WSPÓŁPRACOWAĆ DLA DOBRA PSZCZÓŁ?

PSZCZELARZU

1. Współpracę z rolnikiem rozpocznij od sprawdzenia dostępności miejsca dla pasieki w odpowiedniej bliskości do swojego miejsca uprawy
2. Ponieważ pszczelarz odpowiada za szkody wyrządzone przez pszczoły pamiętaj, by:
 - a. ule z pszczołami były ustawione co najmniej 10 m od drogi publicznej, budynków mieszkalnych, gospodarczych i inwentarskich, podwórza lub ogrodu; 50 m od autostrad oraz dróg szybkiego ruchu
 - b. ule z pszczołami były ustawione w odległości 3-10 m od wskazanego pola uprawnego były oddzielone przeszkodą o wysokości co najmniej 3 m
3. Nawiąż kontakt z właściwym ze względu na położenie plantacji powiatowym lekarzem weterynarii
4. Wspólnie z rolnikiem/sadownikiem zapewnijcie miejsce do przezimowania pszczoł

ROLNIKU

1. Współpracę z pszczelarzem rozpocznij od sprawdzenia dostępności miejsca dla pasieki w odpowiedniej bliskości do swojego miejsca uprawy
2. Przygotuj odpowiednie drogi zapewniając bezpieczne przewiezienie uli
3. Wspólnie z pszczelarzem zapewnijcie miejsce do przezi-mowania pszczół
4. W porozumieniu z pszczelarzem, jeśli jest taka potrzeba, pomóż w uzupełnianiu wody dla pszczół
5. Środki ochrony roślin stosuj zgodnie z zasadami integrowanej ochrony roślin i zgodnie ze scenariuszem użycia znajdującym się na etykiecie
6. Poinformuj sąsiada pszczelarza o terminie przeprowadzanych zabiegów ochrony

Integrowana ochrona roślin jest elementem zrównoważonego rolnictwa. Polega ona na stosowaniu wszystkich dostępnych metod ochron roślin, w tym na odpowiedzialnym i ekonomicznie uzasadnionym wykorzystywaniu środków ochrony roślin w dawkach i terminach optymalnych dla efektywnego zwalczania organizmów szkodliwych dla upraw.

Środki ochrony roślin służą do zwalczania szkodników, chorób, chwastów. Każdy środek ochrony roślin jest sprawdzany pod kątem wpływu na środowisko, zwierzęta oraz ludzi. Na podstawie uzyskanych wyników określa się, w jaki sposób należy go stosować: w jakiej dawce, o jakiej porze, w jakich warunkach atmosferycznych, z jakim okresem karencji i prewencji. Wszystkie informacje dotyczące bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin znajdują się na etykiecie.

ABY UNIKNĄĆ ZATRUCIA PSZCZÓŁ:

1. Stosuj tylko oryginalne środki ochrony roślin
2. Bezwzględnie przestrzegaj zapisów na etykiecie
3. Odpowiednio dobieraj środki ochrony roślin i stosuj właściwe dawki
4. Stosuj właściwą technikę zabiegu
5. Nie aplikuj środków ochrony roślin na kwitnącą lub spadziującą roślinę
6. Nie aplikuj środków ochrony roślin w czasie oblotu pszczół
7. Zabiegi wykonuj po zakończeniu oblotu uprawy przez pszczoły – termin planowanych oprysków uzgodnij ze współpracującym pszczelarzem
8. Nie zanieczyszczaj wód, takich jak: rowy melioracyjne, zbiorniki śródpolne i inne środkami ochrony roślin, miejsca te mogą być źródłem wody dla zapylaczy
9. Zapobiegaj znoszeniu cieczy użytkowej, szczególnie na sąsiednie, kwitnące uprawy, a także miejsca, gdzie zapylacze mogą mieć pożytek, nie wykonuj zabiegów przy zbyt silnym wietrze
10. Przejdź bezpłatne szkolenie z bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin na platformie **Akademia PSOR**.

Kompleksowa pomoc bez lipy!

Pszczółka miodna to nie jedyny owad zapylający, o którego dobrostan powinniśmy dbać. W Polsce żyje około 470 gatunków owadów należących do rodziny pszczołowatych, z czego większość to pszczoły samotnice. Często to właśnie one są bardziej wydajnymi zapylaczami niż pszczoły miodne. Są od nich mniejsze i mniej „wybredne”, przez co oblatują większą liczbę roślin, również takich, do których nektaru pszczoły miodne nie potrafią się dostać. Mogą więc pomagać rolnikom, gdy przy plantacji nie ma pasieki.

Można o nie zadbać w kilku prostych krokach:

Krok 1

Wysiewaj pasy kwiatnych roślin nektaro- i pyłkodajnych będących bazą pokarmową dla dzikich zapylaczy, podczas gdy krótko kwitnące uprawy przestaną dostarczać pożytek.

Jakie rośliny wybrać? Oto lista gatunków roślin miododajnych, które można wysiewać, by otrzymać dopłaty ARIMR.

ROŚLINY MIODODAJNE TYPOWO UPRAWNE

- facelia błękitna (*Phacelia tanacetifolia* Benth.)
- gorczyca jasna (*Sinapis alba* L.)
- gryka zwyczajna (*Fagopyrum esculentum* Moench)
- komonica zwyczajna (*Lotus corniculatus* L.)
- koniczyny (*Trifolium* spp.) z wyłączeniem koniczyny odstającej (*Trifolium patens* Schreb.)
- lucerny (*Medicago* spp.)
- nostrzyk biały (*Melilotus albus* Med.)
- rzodkiew oleista (*Raphanus sativus* var. *oleiformis* Pers.)
- słonecznik zwyczajny (*Helianthus annuus* L.)
- sparceta piaskowa (*Onobrychis arenaria* (Kit.) DC.)
- sparceta siewna (*Onobrychis viciifolia* Scop.)
- wyka kosmata (*Vicia villosa* Roth.)

POZOSTAŁE (NIEUPRAWNE) ROŚLINY MIODODAJNE

- astry (*Aster* spp.) z wyłączeniem astra nowobelgijskiego (*Aster novi-belgii* L.) i astra wierzbolistnego (*Aster ×salignus* Willd.)
- bodziszki (*Geranium* spp.)
- chabry (*Centaurea* spp.)
- czarnuszki (*Nigella* spp.)
- cząber ogrodowy (*Satureja hortensis* L.)
- czyściec prosty (*Stachys recta* L.)
- driakwie (*Scabiosa* spp.)
- dzielżan jesienny (*Helenium autumnale* L.)
- farbownik lekarski (*Anchusa officinalis* L.)
- kłosowce (*Agastache* spp.)
- kocimiętki (*Nepeta* spp.)
- kolendra siewna (*Coriandrum sativum* L.)
- kosmos pierzastolistny (*Cosmos bipinnatus* Cav.)
- krwawnica pospolita (*Lythrum salicaria* L.)

POZOSTAŁE (NIEUPRAWNE) ROŚLINY MIODODAJNE

- łąszczec wiechowaty (*Gypsophila paniculata* Fisch.)
- macierzanka piaskowa (*Thymus serpyllum* L. em. Fr.)
- marzymięta grzebieniasta (orzęsona) (*Elsholtzia ciliata* (Thunb.) Hyl.)
- mierznicza czarna (*Ballota nigra* L.)
- mięty (*Mentha* spp.)
- mikołajek płaskolistny (*Eryngium planum* L.)
- ogórecznik lekarski (*Borago officinalis* L.)
- ostropest plamisty (*Silybum marianum* (L.) Gaertn.)
- ożanka nierównoząbkowa (*Teucrium scorodonia* L.)
- przegorzany (*Echinops* spp.)
- pszczelnik mołdawski (*Dracocephalum moldavicum* L.)
- rezedy (*Reseda* spp.)
- rukiew siewna (*Eruca sativa* DC.)
- serdecznik pospolity (*Leonurus cardiaca* L.)
- stulisz sztywny (*Sisymbrium strictissimum* L.)
- szalwie (*Salvia* spp.) z wyłączeniem szalwi błyszczącej (*S. splendens* Sello)
- szanta zwyczajna (*Marrubium vulgare* L.)
- szczecie (*Dipsacus* spp.)
- śláz zygmarek (*Malva alcea* L.)
- ślázówka turyngska (*Lavatera thuringiaca* L.)
- świerzbica polna (*Knautia arvensis* (L.) Coult.)
- trędownik bulwiasty (*Scrophularia nodosa* L.)
- werbena krzaczasta (*Verbena hastata* L.)
- wielosił błękitny (*Polemonium coeruleum* L.)
- wierzbownica kosmata (*Epilobium hirsutum* L.)
- wierzbówka kiprzyca (*Chamaenerion angustifolium* (L.) Scop.)
- żeleźniak pospolity (*Phlomis tuberosa* L.)
- żmijowiec grecki (*Echium creticum* S.S.)
- żywokost lekarski (*Symphytum officinale* L.)
- lebidka pospolita (*Origanum vulgare* L.)
- lubczyk ogrodowy (*Levisticum officinale* Koch)

Krok 2

Twórz infrastrukturę pszczelą np. hotele dla pszczół na terenie gospodarstwa.

Krok 3

Inspiruj innych i zaangażuj swoich znajomych i sąsiadów np. poprzez dołączenie do wydarzenia **Pomagamy Pszczołom Bez Lipy**.

Krok 4

Zaangażuj najmłodszych z rodziny. Naucz dzieci trochę o bioróżnorodności i znaczeniu zapylaczy. Skorzystaj z naszych darmowych lekcji na stronie www.psor.pl!

